

C3 Suomen rakentamismääräyskokoelma

Ympäristöministeriö, Rakennetun ympäristön osasto

Rakennusten lämmöneristys

Määräykset 2010

Ympäristöministeriön asetus rakennusten lämmöneristyksestä

Annettu Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 2008

Ympäristöministeriön päätöksen mukaisesti säädetään 5 päivänä helmikuuta 1999 annetun maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 13 §:n nojalla rakentamisessa sovellettaviksi seuraavat määräykset rakennusten lämmöneristyksestä.

Määräykset on ilmoitettu teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 98/48/EY, mukaisesti.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010 ja sillä kumotaan ympäristöministeriön 19 päivänä kesäkuuta 2007 antama asetus rakennuksen lämmöneristyksestä. Ennen asetuksen voimaantuloa vireille tulleeseen lupahakemukseen voidaan soveltaa aikaisempia määräyksiä.

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 2008

Asuntonministeri *Jan Vapaavuori*

Rakennusneuvos *Raimo Ahokas*

Rakennusten lämmöneristys MÄÄRÄYKSET 2010

Sisällys

- 1 YLEISTÄ
 - 1.1 Soveltamisala
 - 1.2 Vastavuoroisuuden tunnustaminen
 - 1.3 Määritelmiä
- 2 RAKENNUSOSAT JA RAKENTEIDEN IL-
MANPITÄVYYS
 - 2.1 Lämpimän ja puolilämpimän tilan rakennusosat
 - 2.2 Erityisen lämpimän ja jäähdytettävän kylmän tilan rakennusosat
 - 2.3 Vaipan ja tilojen välisten rakenteiden ilmanpitävyys
- 3 RAKENNUKSEN VAIPAN LÄMMÖNERISTYS
 - 3.1 Rakennuksen vaipan lämpöhäviö ja vaipanosien lämmönläpäisykertoimien enimmäisarvot
 - 3.2 Rakennuksen vaipanosien lämmönläpäisykertoimien ja rakennuksen ikkunapinta-alan vertailuarvot
- 4 RAKENNUKSEN ERILAISTEN TILOJEN VÄ-
LINEN LÄMMÖNERISTYS
 - 4.1 Rakennuksen erilaisten tilojen välisten rakennusosien lämmönläpäisykertoimien enimmäisarvot

Opastavia tietoja

Määräykset on kirjoitettu leveälle palstalle tällä isolla kirjasinkoolla. Määräykset ovat velvoittavia.

Selostukset, jotka ovat kapealla palstalla kursivoituna, antavat lisätietoja sekä sisältävät viittauksia muihin säädöksiin.

YLEISTÄ

1.1 Soveltamisala

1.1.1

Nämä määräykset koskevat uusia rakennuksia, joissa käytetään energiaa lämmitykseen ja sen lisäksi mahdollisesti jäähdytykseen tarkoituksenmukaisen sisälämpötilan saavuttamiseksi.

1.1.2

Nämä määräykset eivät kuitenkaan koske seuraavia rakennuksia:

a) tuotantorakennus, jossa tuotantoprosessi luovuttaa niin suuren määrän lämpöenergiaa, että halutun sisälämpötilan aikaansaamiseen ei tarvita ollenkaan tai tarvitaan vain vähäisessä määrin muuta lämmitysenergiaa tai tuotantotila, jossa lämmityskauden ulkopuolella runsas lämmöneristys nostaisi haitallisesti sisälämpötilaa tai lisäksi oleellisesti jäähdytysenergian kulutusta,

b) loma-asunto, lukuun ottamatta kokovuotiseen tai talviaikaiseen käyttöön tarkoitettua rakennusta,

c) kasvihuone, väestönsuoja tai muu vastaava rakennus, jonka käyttö tarkoitukseensa vaikeutuisi kohtuuttomasti näitä määräyksiä noudatettaessa.

1.2 Vastavuoroinen tunnustaminen

1.2.1

Milloin näissä määräyksissä on annettu tietoa käytettävissä olevista SFS-standardeista, niiden ohella ja sijasta voidaan käyttää myös muualla Euroopan talousalueella tai Turkissa voimassa olevaa tasoltaan vastaavaa standardia.

1.3 Määritelmiä

1.3.1

Näissä määräyksissä tarkoitetaan:

1) *lämmönläpäisykertoimella* U lämpövirran tiheyttä, joka jatkuvuustilassa läpäisee rakennusosan, kun lämpötilaero rakennusosan eri puolilla olevien ilmatilojen välillä on yksikön suuruinen. Yksikkönä käytetään $W/(m^2K)$;

2) *erityisen lämpimällä tilalla* sellaista tilaa, jossa käyttötarkoituksesta johtuen huonelämpötila on jatkuvasti tai ajoittain korkea verrattuna tavanomaiseen lämpimään tilaan. Tällainen tila voi olla esimerkiksi saunan löylyhuone;

3) *lämpimällä tilalla* sellaista tilaa, jonka mitoittavaksi huonelämpötilaksi lämmityskaudella oleskelu- tai muista syistä valitaan $+17\text{ °C}$ tai sitä korkeampi lämpötila;

4) *puolilämpimällä tilalla* sellaista tilaa, joka ei ole tarkoitettu jatkuvaan oleskeluun pelkästään normaalia sisävaatetusta käyttäen. Tilan lämpötilana pidetään lämmityskaudella keskimäärin vähintään $+5\text{ °C}$ mutta alle $+17\text{ °C}$ tai tilan lämpötila olisi näissä rajoissa ilman tuotantoprosessin luovuttamaa lämpöä;

5) *jäähdytettävällä kylmällä tilalla* sellaista tilaa, jossa jäähdytys- ja mahdollisen lämmitysjärjestelmän avulla ympärivuotisesti ylläpidetään käyttötarkoituksen mukaista alle 17 °C lämpötilaa. Tällaisia tiloja voivat olla esimerkiksi viileät kellari- ja varastotilat;

6) *lämmittämättömällä tilalla* sellaista tilaa, jota ei ole tarkoitettu lämmityskaudella jatkuvaan oleskeluun ja jota ei ole tarkoituksellisesti lämmitetty. Lämmittämättömän tilan lämpötila seuraa lämmityskaudella yleensä ulkoilman lämpötilaa. Lämmöneristysvaatimukset eivät koske lämmittämätöntä tilaa eikä niitä oteta huomioon rakennuksen vaipan lämpöhäviötä laskettaessa. Lämmittämättömiä tiloja ovat esimerkiksi lasitetut parvekkeet, ulkonevat kuistit sekä lämmittämättömät autotallit;

7) *rakennuksen vaipalla* niitä rakennusosia, jotka erottavat lämpimän, puolilämpimän, erityisen lämpimän tai jäädytettävän kylmän tilan ulkoilmasta, maaperästä tai lämmittämättömästä tilasta. Vaippaan eivät kuulu rakennuksen sisäiset erilaisia tiloja toisistaan erottavat rakennusosat;

8) *ilmansululla* ainekerrosta, jonka pääasiallinen tehtävä on estää haitallinen ilmavirtaus rakenteen läpi puolelta toiselle;

9) *mitoitavalla lämpötilalla* niitä sisä- ja ulkoilman lämpötiloja, joiden perusteella rakennuksen lämmitys- ja jäädytystehontarve on määritetty;

10) *vertailuarvolla* rakennuksen vertailulämpöhäviön laskennassa käytettävää rakennusosan lämmönläpäisykertoimen arvoa tai rakennuksen yhteenlasketun ikkunapinta-alan määrää; sekä

Selostus

Vertailuarvot voivat suunnitteluratkaisussa ylittyä, kunhan pysytään annettujen enimmäisarvojen puitteissa ja toteutettavan rakennuksen laskettu lämpöhäviö on enintään yhtä suuri kuin määräykset täyttävän vertailurakennuksen lämpöhäviö. Rakennuksen lämpöhäviön laskennasta on säännökset rakentamismääräyskokoelman osassa D3.

11) *hirsiseinällä* seinää, jossa hirsirakenteen keskimääräinen paksuus on vähintään 180 mm.

RAKENNUSOSAT JA RAKENTEIDEN ILMANPITÄVYYS

2.1 Lämpimän ja puolilämpimän tilan rakennusosat

2.1.1

Rakennusosien, jotka erottavat lämpimän tai puolilämpimän tilan ulkoilmasta, lämmittämättömästä tilasta tai toisistaan tulee olla lämpö- ja kosteusteknisiltä ominaisuuksiltaan sellaisia, että tilassa voidaan saavuttaa käyttötarkoituksen edellyttämät sisäilmasto-olot energiatehokkaasti.

2.2 Erityisen lämpimän ja jäähdytettävän kylmän tilan rakennusosat

2.2.1

Erityisen lämmintä tai jäähdytettävää kylmää tilaa rajoittavien rakennusosien on lisäksi oltava lämpö- ja kosteusteknisiltä ominaisuuksiltaan sellaisia, ettei viereisten huonetilojen käytölle eikä rakenteille aiheudu haittaa.

2.3 Vaipan ja tilojen välisten rakenteiden ilmanpitävyys

2.3.1

Sekä rakennuksen vaipan että tilojen välisten rakenteiden tulee olla niin ilmanpitäviä, että vuotokohtien läpi tapahtuvat ilmavirtaukset eivät aiheuta merkittäviä haittoja rakennuksen käyttäjille tai rakenteille ja rakennuksen ilmanvaihtojärjestelmä voi toimia suunnitellusti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää rakenteiden liitosten ja läpivientien suunnitteluun sekä rakennustyön huolellisuuteen. Rakenteisiin on tarvittaessa tehtävä erillinen ilmansulku.

Selostus

Rakennusten kosteusteknisestä suunnittelusta on määräyksiä ja ohjeita rakentamismääräyskokoelman osassa C2.

Selostus

Rakennusten sisäilmaston ja ilmanvaihtojärjestelmän suunnittelusta on määräyksiä ja ohjeita rakentamismääräyskokoelman osassa D2.

2.3.2

Ikkunan ja oven liittyminen ympäröiviin rakenteisiin tulee olla ilmanpitävä. Karmin ja puitteen tiivistämiseen käytettävien tarvikkeiden tulee olla sellaisia, että ne kestävät käytössä esiintyvät rasitukset oleellisesti vaurioitumatta eivätkä aiheuta vaurioitumisen vaaraa ympäröiville rakenteille.

RAKENNUKSEN VAIPAN LÄMMÖNERISTYS

3.1 Rakennuksen vaipan lämpöhäviö ja vaipanosien lämmönläpäisykertoimien enimmäisarvot

3.1.1

Rakennuksen vaipan lämpöhäviö saa olla enintään yhtä suuri kuin kohdan 3.2 mukaisilla vertailuarvoilla laskettu rakennuksen vaipan lämpöhäviö.

3.1.2

Rakennuksen vaipan lämpöhäviö saa kuitenkin olla enintään 30 prosenttia suurempi kuin kohdan 3.2 mukaisilla vertailuarvoilla laskettu rakennuksen vaipan lämpöhäviö, jos lämpöhäviön ylitys tasataan pienentämällä rakennuksen vuotoilman tai ilmanvaihdon lämpöhäviötä.

Selostus

Rakennusten lämpöhäviön rajoittamisesta säädetään rakentamismääräyskokoelman osissa C3, D2 ja D3.

3.1.3

Rakennuksen vaippaan kuuluvan seinän, yläpohjan tai alapohjan lämmönläpäisykerroin saa olla enintään $0,60 \text{ W/m}^2\text{K}$. Lämpimän tilan ikkunan lämmönläpäisykerroin saa olla enintään $1,8 \text{ W/m}^2\text{K}$ ja puolilämpimän enintään $2,8 \text{ W/m}^2\text{K}$.

3.1.4

Rakennuksen lämmöneristuksen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota rakennusosien oikeaan lämpö- ja kosteustekniseen toimintaan. Näin on meneteltävä erityisesti silloin, kun rakennusosien lämmönläpäisykertoimina käytetään kohdissa 3.2.1 ja 3.2.2 esitetyt vertailuarvoja pienempiä arvoja.

3.1.5

Alapohjan lämmöneristys pitää suunnitella yhdessä routaeristuksen ja mahdollisen rakennuksen vaippaan kuulumattoman perusmuurin lämmöneristuksen kanssa sekä toteuttaa siten, että vältetään routavaurioita. Asianmukaisen routaeristuksen suunnitteluun ja rakentamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota varsinkin silloin, kun alapohja toteutetaan kohtien 3.2.1 ja 3.2.2 vertailuarvoja paremmin eristävänä.

3.1.6

Lämmönläpäisykertoimet lasketaan rakentamismääräyskokoelman osan C4 mukaan tai vaihtoehtoisesti vastaavien SFS-EN-standardien mukaan.

Selostus

Laskettaessa lämmönläpäisykerroin osan C4 mukaan käytetään lämmöneristeiden lähtötietoina tyyppihyväksyntäpäätöksissä tai osassa C4 annettuja normaalisen lämmönjohtavuuden arvoja. Laskettaessa soveltuvan SFS-EN standardin mukaan käytetään lähtötietoina standardissa SFS-EN 10456 esitetyllä periaatteella määritetyt lämmönjohtavuuden suunnitteluarvoja (λ_{design}).

3.2 Rakennuksen vaipan osien lämmönläpäisykertoimien ja rakennuksen ikkunapinta-alan vertailuarvot

3.2.1

Lämpimän, erityisen lämpimän tai jäähdytettävän kylmän tilan rakennusosien lämmönläpäisykertoimina U käytetään seuraavia vertailuarvoja laskettaessa rakennuksen vaipan lämpöhäviön vertailuarvo rakentamismääräyskokoelman osan D3 mukaisesti:

seinä	0,17 W/m ² K
hirsiseinä (hirsirakenteen keskimääräinen paksuus vähintään 180 mm)	0,40 W/m ² K
yläpohja ja ulkoilmaan rajoittuva alapohja	0,09 W/m ² K
ryömintätilaan rajoittuva alapohja (tuuletusaukkojen määrä enintään 8 promillea alapohjan pinta-alasta)	0,17 W/m ² K
maata vastaan oleva rakennusosa	0,16 W/m ² K
ikkuna, kattoikkuna, ovi	1,0 W/m ² K

3.2.2

Puolilämpimän tilan rakennusosien lämmönläpäisykertoimina U käytetään seuraavia vertailuarvoja laskettaessa rakennuksen vaipan lämpöhäviön vertailuarvo rakentamismääräyskokoelman osan D3 mukaisesti:

seinä	0,26 W/m ² K
hirsiseinä (hirsirakenteen keskimääräinen paksuus vähintään 180 mm)	0,60 W/m ² K
yläpohja ja ulkoilmaan rajoittuva alapohja	0,14 W/m ² K
ryömintätilaan rajoittuva alapohja (tuuletusaukkojen määrä enintään 8 promillea alapohjan pinta-alasta)	0,26 W/m ² K
maata vastaan oleva rakennusosa	0,24 W/m ² K
ikkuna, kattoikkuna, ovi	1,4 W/m ² K

3.2.3

Rakennusosan pienen osan lämmönläpäisykerroin saa olla suurempi kuin mitä kohdissa 3.2.1 ja 3.2.2 on esitetty, mikäli tämä on tarpeellista lujuus- tai muista erityisistä syistä. Rakennusosan pienen osan poikkeaminen vaatimuksista (kylmäsilta) ei saa aiheuttaa kosteuden tiivistymistä tai liian korkeaa suhteellista kosteutta rakenteen pinnassa tai rakenteessa rakennusta normaalisti käytettäessä.

3.2.4

Rakennuksen yhteenlasketun ikkunapinta-alan vertailuarvo on 15 % rakennuksen kokonaan tai osittain maanpäällisten kerrosten kerrostasalojen summasta, mutta kuitenkin enintään 50 % rakennuksen julkisivupinta-alasta. Ikkunan pinta-ala lasketaan kehän ulkomittojen mukaan.

Selostus

Asuinhuoneen luonnonvalon saannista sekä ikkunan valoaukon vähimmäiskoosta on säännökset rakentamismääräyskokoelman osassa G1.

RAKENNUKSEN ERILAISTEN TILOJEN VÄLINEN LÄMMÖNERISTYS

4.1 Rakennuksen erilaisten tilojen välisten rakennusosien lämmönläpäisykertoimien enimmäisarvot

4.1.1

Tilan rajoituessa puolilämpimään tilaan rakennusosakohtainen lämmönläpäisykerroin U ei saa ylittää seuraavia arvoja:

seinä	0,60 W/m ² K
välipohja	0,60 W/m ² K
ikkuna, ovi	2,8 W/m ² K

4.1.2

Jäähdytettävän kylmän tilan ja muiden tilojen välisen seinän ja välipohjan lämmönläpäisykerroin saa olla enintään 0,27 W/m²K ja oven enintään 1,4 W/m²K.

Opastavia tietoja

SUOMEN RAKENTAMISMÄÄRÄYSKOKOELMA

Tilanne 1.1.2010 tämän asetuksen antopäivän 22.12.2008 tiedoin
(ajantasainen sisällysluettelo www.ymparisto.fi)

A YLEINEN OSA

A1	Rakentamisen valvonta ja tekninen tarkastus	Määräykset ja ohjeet	2006
A2	Rakennuksen suunnittelijat ja suunnitelmat	Määräykset ja ohjeet	2002
A4	Rakennuksen käyttö- ja huolto-ohje	Määräykset ja ohjeet	2000
A5	Kaavamerkinnot	Määräykset	2000

B RAKENTEIDEN LUJUUS

B1	Rakenteiden varmuus ja kuormitukset	Määräykset	1998
B2	Kantavat rakenteet	Määräykset	1990
B2	Kantavat rakenteet	Muutos	2007
B3	Pohjarakenteet	Määräykset ja ohjeet	2004
B4	Betonirakenteet	Ohjeet	2005
B5	Kevytbetoniharkkorakenteet	Ohjeet	2007
B6	Teräsohutelvyrakenteet	Ohjeet	1989
B7	Teräsrakenteet	Ohjeet	1996
B8	Tiilirakenteet	Ohjeet	2007
B9	Betoniharkkorakenteet	Ohjeet	1993
B10	Puurakenteet	Ohjeet	2001

C ERISTYKSET

C1	Ääneneristys ja meluntorjunta rakennuksessa	Määräykset ja ohjeet	1998
C2	Kosteus	Määräykset ja ohjeet	1998
C3	Rakennusten lämmöneristys	Määräykset	2010
C4	Lämmöneristys	Ohjeet	2003

D LVI JA ENERGIATEHOKKUUS

D1	Kiinteistöjen vesi- ja viemärlaitteistot	Määräykset ja ohjeet	2007
D2	Rakennusten sisäilmasto ja ilmanvaihto	Määräykset ja ohjeet	2010
D3	Rakennusten energiatehokkuus	Määräykset ja ohjeet	2010
D4	LVI-piirrosmerkit	Ohjeet	1978
D5	Rakennuksen energiankulutuksen ja lämmitystehontarpeen laskenta	Ohjeet	2007
D7	Kattiloiden hyötysuhdevaatimukset	Määräykset	1997

E RAKENTEELLINEN PALOTURVALLISUUS

E1	Rakennusten paloturvallisuus	Määräykset ja ohjeet	2002
E1	Rakennusten paloturvallisuus	Muutos	2008
E2	Tuotanto- ja varistorakennusten paloturvallisuus	Ohjeet	2005
E3	Pienten savupiippujen rakenteet ja paloturvallisuus	Määräykset ja ohjeet	2007
E4	Autosuojien paloturvallisuus	Ohjeet	2005
E7	Ilmanvaihtolaitosten paloturvallisuus	Ohjeet	2004
E8	Muuratut tulisijat	Ohjeet	1985
E9	Kattilahuoneiden ja polttoainevarastojen paloturvallisuus	Ohjeet	2005

F YLEINEN RAKENUSSUUNNITTELU

F1	Esteetön rakennus	Määräykset ja ohjeet	2005
F2	Rakennuksen käyttöturvallisuus	Määräykset ja ohjeet	2001

G ASUNTORAKENTAMINEN

G1	Asuntosuunnittelu	Määräykset ja ohjeet	2005
G2	Valtion tukema asuntorakentaminen	Määräykset ja ohjeet	1998
